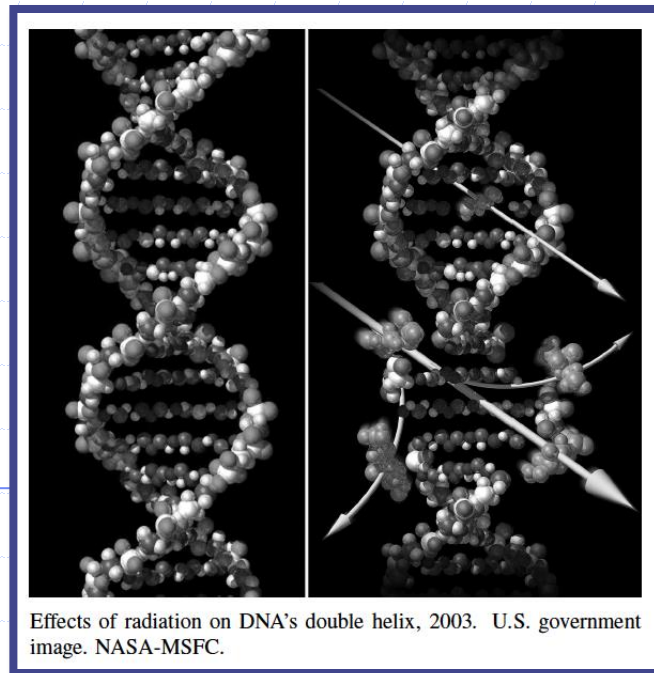

Παρουσίαση για χρήση με το σύγγραμμα, **Αλγόριθμοι Σχεδίαση και Εφαρμογές**, των Μ. Τ. Goodrich and R. Tamassia, Wiley, 2015 (στα ελληνικά από εκδόσεις Μ. Γκιούρδας)

Δυναμικός Προγραμματισμός: Μέγιστες Κοινές Υποακολουθίες

Εφαρμογή: Αντιστοίχιση ακολουθιών DNA

- ◆ Οι ακολουθίες DNA μπορούν να θεωρηθούν ως συμβολοσειρές αποτελούμενες από τους χαρακτήρες **A, C, G, T**, οι οποίες αναπαριστούν νουκλεοτίδια.
- ◆ Η εύρεση ομοιοτήτων ανάμεσα σε δύο ακολουθίες DNA αποτελεί μια σημαντική πράξη στη βιοπληροφορική.
 - Για παράδειγμα, όταν συγκρίνουμε το DNA διαφορετικών οργανισμών, τέτοιες αντιστοιχίσεις μπορούν να επισημάνουν τα σημεία, στα οποία αυτοί οι οργανισμοί έχουν παρόμοια μοτίβα DNA.

Εφαρμογή: Αντιστοίχιση ακολουθιών DNA

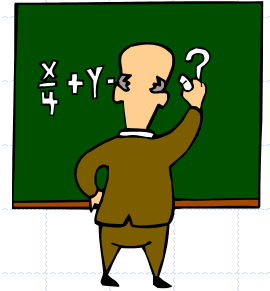
- ◆ Η εύρεση της καλύτερης αντιστοίχισης συμβολοσειρών DNA αφορά την ελαχιστοποίηση του αριθμού των αλλαγών για να μετατρέψουμε την μία συμβολοσειρά στην άλλη.

```
X: ACCGGTCGAGTGCGCGGAAGCCGGCCGAA
    |  ||   ||  ||  |  |||||
    G TC  GT CG G AAGCCGGCCGAA
    GTCGT CGGAA GCCG  GC C G AA
    ||||| ||||| ||||  || | | ||
Y:  GTCGTTCGGAATGCCGTTGCTCTGTAA
```

Figure 12.1: Two DNA sequences, X and Y, and their alignment in terms of a longest subsequence, GTCGTTCGGAAGCCGGCCGAA, that is common to these two strings.

- ◆ Μία αναζήτηση ωμής δύναμης θα απαιτούσε εκθετικό χρόνο αλλά μπορούμε να επιτύχουμε πολύ καλύτερα αποτελέσματα χρησιμοποιώντας **δυναμικό προγραμματισμό**.

Η γενική τεχνική δυναμικού προγραμματισμού

- ◆ Εφαρμόζεται σε προβλήματα που αρχικά φαίνεται να απαιτούν πολύ χρόνο (πιθανότατα εκθετικό), αρκεί να έχουμε:
 - **Απλά υπό-προβλήματα:** τα υπό-προβλήματα μπορούν να οριστούν χρησιμοποιώντας λίγες μόνο μεταβλητές, όπως j , k , l , m , κ.ο.κ.
 - **Βελτιστότητα υπό-προβλημάτων:** η καθολικά βέλτιστη λύση μπορεί να οριστεί με όρους βέλτιστων λύσεων σε υπό-προβλήματα.
 - **Επικάλυψη υπό-προβλημάτων:** τα υπό-προβλήματα δεν είναι ανεξάρτητα, αλλά επικαλύπτονται (οπότε πρέπει να κατασκευαστούν από κάτω προς τα πάνω).

Υποακολουθίες

- ◆ Μια **υποακολουθία** (*subsequence*) μιας συμβολοσειράς $x_0x_1x_2\dots x_{n-1}$ είναι μια συμβολοσειρά της μορφής $x_{i_1}x_{i_2}\dots x_{i_k}$, όπου $i_j < i_{j+1}$.
- ◆ Δεν είναι το ίδιο με τις υποσυμβολοσειρές!
- ◆ Παράδειγμα συμβολοσειράς: ABCDEFGHIJK
 - Υποακολουθία: ACEGJIK
 - Υποακολουθία: DFGHK
 - Δεν είναι υποακολουθία: DAGH

Το πρόβλημα της μέγιστης κοινής υποακολουθίας

- ◆ Δεδομένων δύο συμβολοσειρών X και Y , το πρόβλημα της μέγιστης κοινής υποακολουθίας (LCS= longest common subsequence) είναι η εύρεση της μακρύτερης υποακολουθίας που είναι κοινή στη X και στη Y .
- ◆ Εφαρμόζεται στον έλεγχο ομοιότητας DNA (το αλφάβητο είναι το $\{A,C,G,T\}$)
- ◆ Παράδειγμα: το ABCDEFG και το XZACKDFWGH έχουν το ACDFG ως μέγιστη κοινή υποακολουθία

Μια «κακή» προσέγγιση στο πρόβλημα LCS

◆ Λύση Ωμής-Δύναμης:

- Απαρίθμηση όλων των υποακολουθιών του X
- Έλεγχος για το ποιες είναι επίσης υποακολουθίες του Y
- Λήψη της μακρύτερης υποακολουθίας.

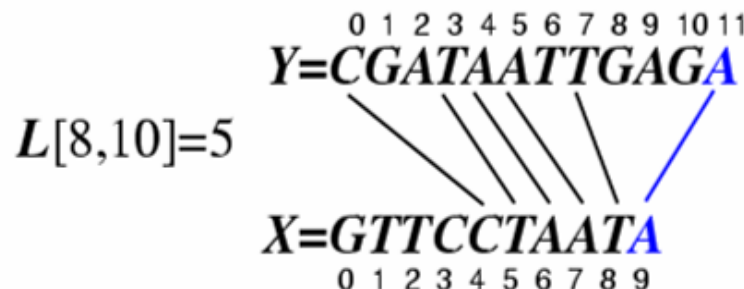
◆ Ανάλυση:

- Αν το X είναι μήκους n , τότε έχει 2^n υποακολουθίες
- Πρόκειται για αλγόριθμο εκθετικού χρόνου!

Επίλυση με Δυναμικό Προγραμματισμό του LCS

- ◆ Ορίζουμε ως $L[i,j]$ το μήκος της μέγιστης κοινής υποακολουθίας του $X[0..i]$ και του $Y[0..j]$.
- ◆ Επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί το -1 ως δείκτης, ώστε το $L[-1,k] = 0$ και το $L[k,-1]=0$, να υποδηλώνουν ότι το null τμήμα του X ή του Y δεν ταιριάζουν το ένα με το άλλο.
- ◆ Τότε μπορούμε να ορίσουμε το $L[i,j]$ στη γενική περίπτωση ως εξής:
 1. Αν $x_i=y_j$, τότε $L[i,j] = L[i-1,j-1] + 1$ (προσθήκη του ταιριάσματος)
 2. Αν $x_i \neq y_j$, τότε $L[i,j] = \max\{L[i-1,j], L[i,j-1]\}$ (δεν έχουμε ταίριασμα)

Case 1:

Case 2:

Ο αλγόριθμος LCS

Algorithm LCS(X,Y):

Input: Strings X and Y with n and m elements, respectively

Output: For $i = 0, \dots, n-1$, $j = 0, \dots, m-1$, the length $L[i, j]$ of a longest string that is a subsequence of both the string $X[0..i] = x_0x_1x_2\dots x_i$ and the string $Y[0..j] = y_0y_1y_2\dots y_j$

for $i = 1$ to $n-1$ **do**

$L[i, -1] = 0$

for $j = 0$ to $m-1$ **do**

$L[-1, j] = 0$

for $i = 0$ to $n-1$ **do**

for $j = 0$ to $m-1$ **do**

if $x_i = y_j$ **then**

$L[i, j] = L[i-1, j-1] + 1$

else

$L[i, j] = \max\{L[i-1, j], L[i, j-1]\}$

return array L

Οπτικοποίηση του LCS

<i>L</i>	-1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	0	0	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2	0	0	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3
3	0	1	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3
4	0	1	1	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3
5	0	1	1	1	2	2	2	3	4	4	4	4	4
6	0	1	1	2	2	3	3	3	4	4	5	5	5
7	0	1	1	2	2	3	4	4	4	4	5	5	6
8	0	1	1	2	3	3	4	5	5	5	5	5	6
9	0	1	1	2	3	4	4	5	5	5	6	6	6

$Y = \text{CGATAATTGAGA}$
 $X = \text{GTTCCTAATA}$

Ανάλυση του LCS

- ◆ Έχουμε δύο εμφωλευμένους βρόχους
 - Ο εξωτερικός διασχίζεται n φορές
 - Ο εσωτερικός διασχίζεται m φορές
 - Μια σταθερή ποσότητα εργασίας πραγματοποιείται σε κάθε επανάληψη του εσωτερικού βρόχου
 - Συνεπώς, ο συνολικός χρόνος εκτέλεσης είναι $O(nm)$
- ◆ Η απάντηση βρίσκεται στο $L[n,m]$ (και η υποακολουθία μπορεί να ανακτηθεί από τον πίνακα L).